

Народна банка на Република Северна Македонија
Дирекција за статистика

Скопје, 29 ноември 2024 година

Соопштение за печатот

Позначајни движења кај останатите финансиски институции¹ (ОФИ):
трет квартал на 2024 година

- Во третиот квартал на 2024 година, вкупните средства на останатите финансиски институции (ОФИ) изнесуваат **242.690 милиони денари** и се зголемени за 7.492 милиона денари, на квартално ниво. Притоа, останатите финансиски институции учествуваат со 21,5% во средствата на финансиските институции². Анализирано од аспект на потсекторите, пензиските фондови имаат најголемо учество во вкупните средства на ОФИ од 65,6%, по што следуваат осигурителните друштва со учество од 15,6%.
- Вкупните средства на останатите финансиски институции (ОФИ), овој квартал, бележат квартално и годишно зголемување од 3,2% и 20,4%, соодветно, главно како резултат на зголемените средства на пензиските фондови, при остварени позитивни движења и кај останатите потсектори.

Табела 1. Вкупни средства / обврски на ОФИ, по потсектори

	Кв.3 2023	Кв.2 2024	Кв.3 2024	Квартални промени		Годишни промени		Структура (Вкупно во ФИ)	Структура (Вкупно ОФИ)
				Кв.3 2024/Кв.2 2024		Кв.3 2024/Кв.3 2023			
	Состојби, во милиони денари			милиони денари	%	милиони денари	%	%	%
1. Финансиски институции (ОДИ и ОФИ)	1,030,818	1,103,970	1,128,489	24,519	2.2	97,671	9.5	100.0	
2. Останати депозитни институции (ОДИ)	829,210	868,772	885,799	17,027	2.0	56,589	6.8	78.5	
3. Останати финансиски институции (ОФИ)	201,608	235,198	242,690	7,492	3.2	41,082	20.4	21.5	100.0
3.1 Пензиски фондови	131,729	153,521	159,240	5,719	3.7	27,511	20.9	14.1	65.6
3.2 Осигурителни друштва	34,390	37,105	37,746	641	1.7	3,356	9.8	3.3	15.6
3.3 Инвестициски фондови	12,290	17,954	17,967	13	0.1	5,677	46.2	1.6	7.4
3.4 Финансиски друштва	10,642	11,837	12,291	454	3.8	1,649	15.5	1.1	5.1
3.5 Друштва даватели на финансиски лизинг	10,208	12,268	12,838	570	4.6	2,630	25.8	1.1	5.3
3.6 Друштва за управување со пензиски и инвестициски фондови	2,348	2,513	2,607	94	3.8	259	11.0	0.2	1.1

Извор: НБРСМ.

¹ Во останатите финансиски институции се вклучени: инвестициските фондови, пензиските фондови, осигурителните друштва, друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

² За потребите на ова соопштение во категоријата финансиски институции (ФИ) се опфатени: останатите депозитни институции (ОДИ – банки и штедилници) и останатите финансиски институции (ОФИ).

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Најзначајни инструменти на страната на средствата на ОФИ** се вложувањата во должнички хартии од вредност³ (учество од 52,1%), како и вложувањата во сопственички хартии од вредност (учество од 26,1%). Гледано **на страната на обврските**, најголемиот дел им припаѓа на техничките резерви на осигурувањето⁴ и на капиталните сметки (учество од 54,4% и 36,1%, соодветно⁵).

Табела 2. Средства / обврски на ОФИ, по потсектори и по финансиски инструменти, трет квартал 2024 година

	Вкупно ОФИ		Пензиски фондови		Осигурителни друштва		Инвестициски фондови		Финансиски друштва		Лизинг друштва		Друштва за управување со пензиски и инвестициски	
	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)
Вкупни средства	242,690		159,240		37,746		17,967		12,291		12,838		2,607	
Валути и депозити	16,753	6.9	3,361	2.1	7,435	19.7	4,469	24.9	595	4.8	417	3.2	475	18.2
Хартии од вредност различни од акции	126,557	52.1	104,941	65.9	15,588	41.3	4,421	24.6	0	-	0	-	1,607	61.6
Кредити	20,538	8.5	1	-	211	0.6	0	-	10,538	85.7	9,769	76.1	19	0.7
Акции и останат сопственички капитал	63,396	26.1	50,429	31.7	3,688	9.8	9,062	50.4	29	0.2	0	-	187	7.2
Технички резерви на осигурување	2,670	1.1	0	-	2,670	7.1	0	-	0	-	0	-	0	-
Финансиски деривати	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-
Останати средства	8,239	3.4	508	0.3	6,408	17.0	14	0.1	752	6.1	422	3.3	135	5.2
Нефинансиски средства	4,537	1.9	0	-	1,746	4.6	0	-	377	3.1	2,230	17.4	184	7.0
Вкупни обврски	242,690		159,240		37,746		17,967		12,291		12,838		2,607	
Кредити	15,363	6.3	0	-	99	0.3	0	-	4,961	40.4	10,256	79.9	46	1.8
Технички резерви на осигурување	131,955	54.4	108,022	67.8	23,933	63.4	0	-	0.0	-	0	-	0	-
Финансиски деривати	0	-	0	-	0	-	0	-	0.0	-	0	-	0	-
Останати обврски	7,678	3.2	68	0.0	3,364	8.9	148	0.8	2,730	22.2	1,255	9.8	113	4.3
Капитални сметки	87,695	36.1	51,150	32.1	10,350	27.4	17,819	99.2	4,600	37.4	1,327	10.3	2,448	93.9

Извор: НБРСМ.

- **Анализирано по инструменти, на страната на средствата**, кварталниот раст во најголем дел се должи на зголемените вложувања во должнички и сопственички хартии од вредност, при дополнителен позитивен придонес и на кредитите, во услови на остварен пад кај валутите и депозитите. Годишниот раст пред сè произлегува од повисоките вложувања во должнички и сопственички хартии од вредност, а во помал дел и од кредитите. **На страната на обврските**, растот на квартално ниво во поголем дел е резултат на зголемувањето на техничките резерви на осигурувањето и зголемените капитални сметки, а позитивно влијание имаат и обврските врз основа на кредити, при остварен пад кај останатите обврски. Растот на годишно ниво пред

³ Должничките хартии од вредност (ДХВ) се однесуваат на хартиите од вредност различни од акции во согласност со меѓународната класификација на финансиските инструменти, како што е објавено во билансите и прегледите на останатите финансиски институции.

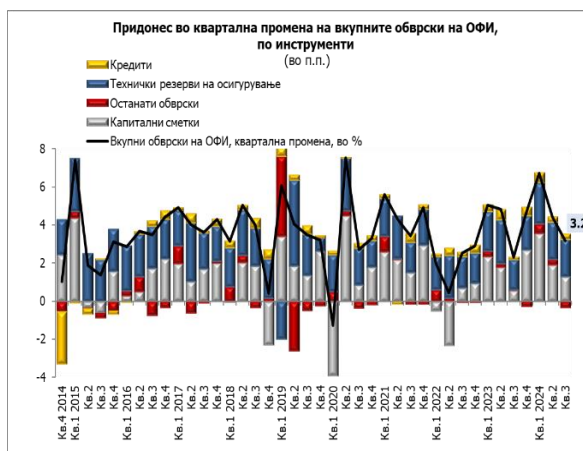
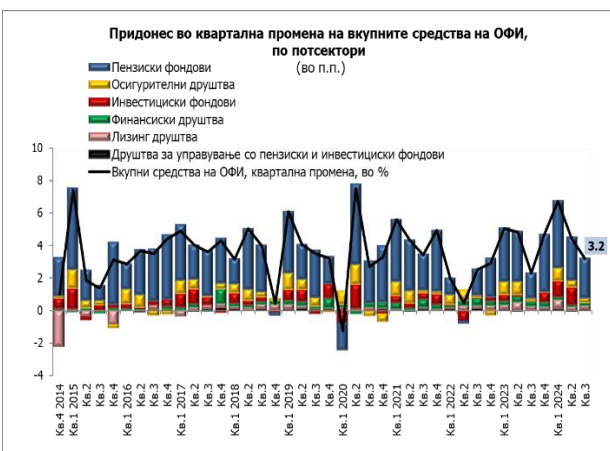
⁴ Техничките резерви на осигурувањето содржат: нето-капитал на домаќинствата во резерви од животното осигурување, нето-капитал на домаќинствата во пензиските фондови и претплатени премии и резерви наспроти книговодственото побарување (неживотно осигурување).

⁵ Капиталните сметки ги опфаќаат: сопственичките вложувања, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и посебната резерва и вредносните приспособувања.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

сè е резултат на зголемувањето на капиталните сметки и техничките резерви на осигурувањето, а во помала мера и на обврските врз основа на кредити.

Извор: НБРСМ.

Позначајни движења кај ОФИ, по видови институции

- Во третиот квартал на 2024 година, вкупните средства на пензиските фондови⁶ (задолжителни и доброволни) остварија квартално и годишно зголемување од 3,7% и 20,9%, соодветно. Гледано по инструменти, нагорната промена кај двете основи, се должи на повисоките должнички и сопственички хартии од вредност, при мал раст и на останатите побарувања, а во услови на забележан пад на валутите и депозитите. На страната на обврските, кварталниот и годишниот раст главно произлегуваат од зголемените технички резерви и капиталните сметки.

Извор: НБРСМ.

⁶ НБРСМ во моментот ја известуваат сите пензиски фондови коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС), од кои седум задолжителни и четири доброволни пензиски фондови.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Вкупните средства на осигурителните друштва⁷**, во третиот квартал, се зголемија за 1,7% на квартално ниво, во поголем дел под влијание на растот на валутите и депозитите и техничките резерви на осигурување, при позитивно, но помало влијание и на нефинансиските средства, како и на сопственичките и должничките хартии од вредност, додека останатите побарувања се намалени. На годишна основа, средствата на осигурителните друштва се повисоки за 9,8%, со поголем придонес кон растот на должничките и сопственичките хартии од вредност, валутите и депозитите и останатите побарувања, а во помала мера и на нефинансиските средства и техничките резерви на осигурување. На страната на обврските, кварталниот и годишниот раст се резултат на повисоките технички резерви на осигурувањето и капиталните сметки, а пад е остварен кај останатите обврски.

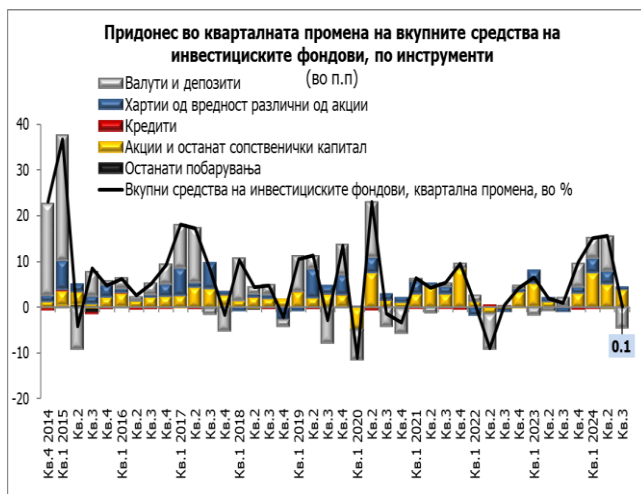
- **Вкупните средства на инвестициските фондови⁸**, овој квартал, бележат мал квартален раст од 0,1%, под влијание на повисоките сопственички и должнички хартии од вредност, во услови на забележано намалување кај валутите и депозитите и останатите побарувања. Годишниот раст изнесува 46,2% и е резултат на зголемувањето на вложувањата во сопственички хартии од вредност, повисоките валути и депозити и должнички хартии од вредност. На страната на обврските, промената на квартална основа се должи на растот на капиталните сметки, при остварен пад кај останатите обврски, додека годишната промена пред сè произлегува од растот на капиталните сметки.

⁷ НБРСМ во моментот ја известуваат шеснаесет осигурителни друштва коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на осигурувањето (АСО), од кои единаесет за неживотното осигурување и пет за животното осигурување.

⁸ Во регистарот на Комисијата за хартии од вредност (КХВ) во моментот се опфатени дваесет и три отворени инвестициски фонда и еден приватен инвестициски фонд, при што во податоците се опфатени дваесет и четири инвестициски фонда.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ.

- Во третиот квартал на 2024 година, **вкупните средства на финансиските друштва**^{9,10} остварија месечно и годишно зголемување од 3,8% и 15,5%, соодветно. Анализирано по инструменти, најголемиот дел од средствата на финансиските друштва се побарувања врз основа на кредити во износ од 10.538 милиони денари коишто бележат квартален и годишен раст од 4,1% и 13,3%, соодветно. На страната на обврските, растот на квартално ниво е резултат на зголемените капитални сметки и обврските врз основа на кредити, а останатите обврски бележат пад. Годишниот раст на обврските главно произлегува од зголемените обврски врз основа на кредитите и капиталните сметки, при помал дополнителен придонес и на останатите обврски.

Извор: НБРСМ.

⁹ Во податоците во моментот се опфатени триесет и пет финансиски друштва.

¹⁰ Во четвртиот квартал на 2017 година во сериите податоци е вклучено ново финансиско друштво (штетилница којашто се пререгистрира во финансиско друштво), промена којашто има влијание врз годишните стапки на промена.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- Кварталната и годишната стапка на раст на **вкупните средства на друштвата даватели на финансиски лизинг**¹¹ изнесуваат 4,6% и 25,8%, соодветно. Кредитите на овој потсектор како главен инструмент на страната на средствата, овој квартал, изнесуваат 9.769 милиони денари. Кредитниот раст на квартална основа е 5,2%, додека на годишно ниво растот изнесува 22,7%. На страната на обврските, растот кај двете основи се објаснува со зголемените обврски врз основа на кредити, а во помал дел и со капиталните сметки и останатите обврски.

Извор: НБРСМ.

- Во третиот квартал на 2024 година, **вкупните средства на друштвата за управување со пензиските и инвестициските фондови** забележаа квартален раст од 3,8%, во најголем дел под влијание на растот на валутите и депозитите, должничките хартии од вредност и останатите побарувања. На годишна основа, средствата на овој потсектор се зголемија за 11,0%, главно како резултат на зголемените вложувања во должнички хартии од вредност, при помал придонес и на сопственичките хартии од вредност и нефинансиските средства. На страната на обврските, растот на квартална основа целосно е одраз на повисоките капитални сметки, во услови на остварен пад кај останатите обврски, додека годишниот раст главно е резултат на зголемените капитални сметки, а во помал дел и на останатите обврски.

¹¹ Во податоците во моментот се опфатени девет друштва даватели на финансиски лизинг.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Ревизии на податоците

Податоците за движењата кај ОФИ во ова соопштение содржат ревизии на податоците од четвртиот квартал на 2022 година. Овие ревизии не предизвикаа значителни промени кај претходно објавените податоци и главно произлегуваат од подобриот опфат и квалитет на известувањата.

Придружни информации

Временски серии податоци: Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции

<http://nbrm.mk/ns-newsarticle-bilans-i-pregledi-na-finansiskite-institucii-kvartalni-podatoci.nspix>

Методолошки објаснувања:

http://nbrm.mk/content/statistika/Monetarna%20statistika/metodologija/Metodologija_monetar_na_07_2018_mak.pdf

Информација за методолошки измени во монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки:

http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf

Народна банка на Република Северна Македонија
Дирекција за статистика

Следни објавувања: Календар на објавување податоци

http://www.nbrm.mk/content/statistika/kalendar/Kalendar_na_objavuvanje_podatoci.pdf

Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции: 28 февруари 2024 година (референтен пресек заклучно со четвртиот квартал на 2024 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 113 (или 108/110).